

چه کسی نام «ایران» را برگزید؟

شاید کمتر کسی بداند در دی ماه ۱۳۱۳ به پیشنهاد سعید نفیسی بود که نام کهن و باستانی ایران، به عنوان نام رسمی این فلات برگزیده شد و تا آن زمان کشورهای خارجی، ایران را «پرشیا» و «پرس» می‌خواندند.

شاید کمتر کسی بداند در دی ماه ۱۳۱۳ به پیشنهاد سعید نفیسی بود که نام کهن و باستانی ایران، به عنوان نام رسمی این فلات برگزیده شد و تا آن زمان کشورهای خارجی، ایران را «پرشیا» و «پرس» می‌خواندند.

به گزارش ایسنا، روزنامه اعتماد نوشت: «امروز ۱۸ خرداد زادروز سعید نفیسی، پژوهشگر، نویسنده، مترجم و تاریخ نگار ایرانی است. نفیسی از جمله شخصیت های مهم فرهنگی تاریخ یکصدسال اخیر ایران است که ابعاد زیادی از کارنامه او تاکنون ناگفته مانده است. از جمله اینکه شاید کمتر کسی بداند در دی ماه ۱۳۱۳ به پیشنهاد او بود که نام کهن و باستانی ایران، به عنوان نام رسمی این فلات برگزیده شد و تا آن زمان کشورهای خارجی، ایران را «پرشیا» و «پرس» می‌خواندند.

نفیسی در آن ایام در یادداشتی با تیتیر «از این پس همه باید کشور ما را به نام ایران بشناسند» در روزنامه اطلاعات نوشت: «حق همین بود که ما از تمام دول اروپا خواستار شویم که این اصطلاح غلط را ترک کنند و مملکت ما را همچنان که ما خود همواره نامیده ایم ایران و منسوب آن را ایرانی بنامند. شکر خدای را که این اقدام مهم در این دوران فرخنده به عمل آمد و این دیاری که نخستین وطن نژاد آریا بوده است به همان نام تاریخی و باستانی خود خوانده شود.»

در همین باره، سندی از بخشنامه وزیر امور خارجه در سایت مرکز اسناد و کتابخانه ملی وجود دارد که دیدنی است. سندی به امضای سید باقرخان مهذب الدوله یا باقر کاظمی، وزیر امور خارجه وقت، که دلایل انتخاب نام ایران و برتری آن بر نام های قبلی را برمی شمرد. البته باید دانست که این دلایل، همگی مواردی است که در حلقه روشنفکرانی همچون سیدحسین تقی زاده، سعید نفیسی و محمدعلی فروغی مطرح و به کاظمی اعلام شد. به عنوان نمونه یکی از دلایلی که در این نامه برای نادرست خواندن نامگذاری «پرس» ذکر شده، چنین است: «پارس اطلاع می شد به قسمتی از مملکت معظمی که در ادوار مختلفه تاریخ در تصرف سلاطین ایران بوده ولی چون در موقعی که یونانی ها با ایران ارتباط پیدا کردند مقرر پادشاهان ایران در پارس بود یونانی ها ایران را پرس نامیدند و سایر دول اروپا نیز اقتباسا از آنها و با تحریفات مختصری همان اسم را روی ما گذاردند.»

در بخش دیگری از بخشنامه و درباره علت انتخاب نام «ایران» آمده است: «از نقطه نظر نژادی نیز چون مولد و منشأ نژاد آریان در ایران بوده طبیعی است که خود ما نباید از این اسم بی بهره بمانیم؛ خاصه که امروزه در پاره ای از ممالک معظم دنیا سروصداهایی در اطراف نژاد آریان بلند شده که حاکی از عظمت نژاد و تمدن قدیم ایران است و پاره ای از ملل فخر می کنند که از نژاد آریایی هستند.»

این بود شمه ای از دانش، درایت، ذکاوت و نکته سنجی نفیسی و نفیسی ها که روزگاری در ایران پرچم خردورزی و فرهنگ مداری را برافراشتند. یک نکته از این معنی گفتیم و همین باشد.»